

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta – katedra trestního práva

**Oponentní posudek
na diplomovou práci Jiřího Kaprase**

**"Pojem a právní důsledky překročení mezí
nutné obrany a krajní nouze"**

1. Aktuálnost a náročnost tématu

Diplomovou práci studenta 5. ročníku Právnické fakulty UK v Praze Jiřího Kaprase, která je věnována překročení mezí nutné obrany a krajní nouze, považuji s přihlédnutím k vývoji názorů na tuto problematiku v nauce i judikatuře, za velmi aktuální, byť jde samozřejmě o téma, které je poměrně často předmětem diplomových prací.

Zvolené téma je pro diplomovou práci poměrně náročné, neboť vyžaduje zpracování značného množství literatury a judikatury, což klade na způsob zpracování práce zvýšené nároky.

Hlavní metodou zpracování práce je analýza trestněprávní literatury a judikatury v návaznosti na právní úpravu. V práci autor nevyužil komparativní metodu alespoň ve vztahu k některým zahraničním úpravám (v seznamu literatury neuvádí žádný zahraniční pramen), která by jistě přispěla k případným dalším návrhům de lege ferenda.

2. Rozsah práce a datum odevzdání práce

Práce je na diplomovou práci velmi rozsáhlá, neboť její vlastní text čítá 136 stran. Dalších 11 stran představuje obsah diplomové práce, seznam použité literatury a judikatury, jakož i resumé v anglickém jazyce.

Práce byla odevzdána dne 8. 7. 2013.

3. Hodnocení způsobu zpracování tématu

Po stručném úvodu se diplomant věnoval místu protiprávnosti v systému znaků trestného činu, obecným výkladům okolností vylučujících protiprávnost a vývoji a významu nutné obrany i krajní nouze. V této části práce diplomant náležitě vystihl základní vývojové tendence, které se v teorii i v legislativní úpravě projeví. Zároveň se stručně zabývá i odpovídajícími instituty ve správním právu a občanském právu a pléduje za jednotnou právní úpravu pro všechna právní odvětví, byť si všímá i odlišností vyplývajících z odlišného účelu, který mají tyto instituty zejména v občanském právu naplňovat. K větší přesvědčivosti by přispělo podrobnější zpracování právě otázek souvisejících s tímto účelem, které však v práci postrádám, a to i při vědomí stávajícího rozsahu práce. Pokud se však autor do takových závěrů pouští, byť zaměření práce je jiné, měl by je náležitě odůvodnit a nikoli jen jako otázky „nadhodit“ (srov. str. 28 až 29).

Jádrem diplomové práce jsou kapitoly 4., 5. a 6., ve kterých autor pojednává o překročeních mezi nutné obrany a krajní nouze a o jejich právních důsledcích. Při rozboru jednotlivých znaků těchto zkoumaných institutů diplomant vychází z české literatury a judikatury. Jeho poznatky i závěry odpovídají současnému stavu poznání v této oblasti a je třeba je hodnotit jako velmi dobré, neboť v nich projevil v několika případech i schopnost vlastního přístupu k novátorskému řešení (srov. např. řešení u případu tzv. Karneadova prkna v pozn. pod čarou č. 103 na str. 49). Výklad v těchto kapitolách je podrobný, náležitě utříděný a velmi dobře zpracovaný. Autor se dostatečně vypořádal i se spornými otázkami (např. posuzování přiměřenosti a proporcionality, negativního omylu, požadavku subsidiarity, odvracení nebezpečí plynoucího z jednání nepřítelů osob, dětí a osob jednajících v omylu apod.). Záslužné jsou jeho úvahy de lege ferenda, byť se některé z nich nejeví jako nezbytné (srov. např. dekriminální excesů, byť úvahy o ní jsou v zásadě správné, ale měly by být podle mého názoru obsaženy v základním výkladu a nikoli v návrzích de lege ferenda – srov. str. 115 až 117). Správný je i apel na orgány činné v trestním řízení, aby veškeré případy posuzovaly svědomitě ze všech hledisek podstatných pro posouzení každého konkrétního případu (srov. str. 114).

Poslední kapitola (exkurs) je věnována vybraným problémům nutné obrany (automatická obranná zařízení, vzájemné napadení, rvačka atd.). V závěru své práce se autor soustředil na přehledné shrnutí svého přístupu k zvolené problematice a hlavních myšlenek diplomové práce.

Z uvedeného zhodnocení pak vyplývá otázka pro obhajobu diplomové práce:

Zamyslete se blíže nad účelem rozdílů úpravy v přestupkovém právu a zejména v občanském právu a pokuste se zhodnotit, které rozdíly by mohly být takovým účelem odůvodnitelné a které nikoli?

Předložená práce Jiřího Kaprase splnila vytčený cíl diplomové práce, neboť v potřebné šíři popsala problematiku překročení mezi nutné obrany a krajní nouze a aktuální otázky s ní spojené. Systematika práce odpovídá zvolenému tématu a vymezenému cíli. Velmi dobrá je logická stavba práce a práce s literaturou, jejíž přehled je v připojeném seznamu použité literatury a pramenů. Podaný výklad svědčí o tom, že se autor náležitě seznámil s danou problematikou. Diplomant prokázal potřebné teoretické znalosti pro podaný výklad tématu a v zásadě úplně zpracoval i názory obsažené v judikatuře. Práce je psána srozumitelně a na potřebné jazykové úrovni. Celkově dobrá je úprava práce a její přehledné členění.

Předložená diplomová práce zcela vyhovuje požadavkům kladeným na diplomovou práci, a proto ji doporučuji k obhajobě. Navrhovaná známka – 1.

V Praze dne 16. září 2013

Oponent diplomové práce:
Prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph. D.